Bibliotheca Corviniana

Bibliotheca Corviniana, **Biliotheca Corvina**, **Corvinae** (węg. *Mátyás könyvtára*, na określenie kodeksów z niej pochodzących używa się także określeń: *Corvinák*, *Mátyás Corvinák*, ewentualnie *Korvinák*, *Mátyás Korvinák*, lat. *Corvinae*, wł. *Biblioteca Corviniana*) – biblioteka króla Macieja Korwina założona przy współudziale jego drugiej małżonki Beatrycze Aragońskiej na zamku w Budzie, tworzona pomiędzy 1460 a 1490 r., uważana za jeden z najbardziej znanych i najwspanialszych księgozbiorów renesansowych. Bibliotekarzem zarządzającym księgozbiorem królewskim był przybyły z Italii humanista Galeotto Marzio.

Bibliotheca Corviniana

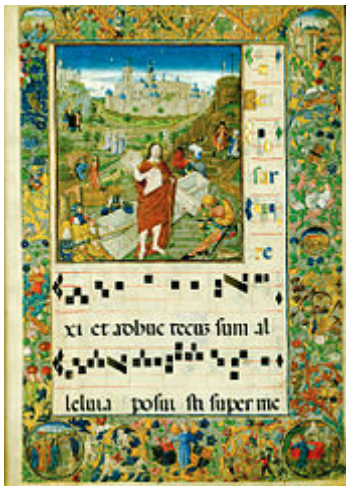

Państwo	Węgry
Miejscowość	Budapeszt
Właściciel	król Maciej Korwin, król Władysław II Jagiellończyk, król Ludwik II Jagiellończyk
Data założenia	tworzona w latach 1460-1490
Wielkość zbiorów	ok. 3000 woluminów
Rodzaje zbiorów	druki lub kodeksy rękopiśmiennne, zawierały ok. 4000-5000 dzieł, głównie autorów greckich i łacińskich

Maciej rozpoczął tworzenie swej kolekcji ok. 1460 r., systematycznie rozbudowując ją do stanu ok. 3000 woluminów (druków lub kodeksów rękopiśmiennych) w chwili swojej śmierci w 1490 r., zwanych w historiografii i bibliologii mianem łacińskim Corvinae; kodeksy te zawierały łącznie ok. 4000-5000 dzieł, głównie autorów greckich i łacińskich.

Po śmierci króla Macieja Korwina, w okresie od 1490 do 1526 r., biblioteka pozostała nienaruszona w swym zrębie, jednakże księgozbiór podlegał powolnemu i ciągłemu zubożeniu. Za rządów Władysława II Jagiellończyka poszczególne egzemplarze zaczęły znikać z księgozbioru, a tendencja ta utrzymała się jeszcze za panowania zmarłego na polu bitwy pod Mohaczem w dniu 29 sierpnia 1526 r. Ludwika II Jagiellończyka. W tym czasie ambasadorzy i humaniści spoza Węgier obecni w Budzie zakupili znaczną część kodeksów greckich i łacińskich. Pomimo powolnego wyprzedawania główna część biblioteki pozostała w zasadzie nienaruszona i w chwili zdobycia Budy przez sułtana Sulejmana Wspaniałego kolekcja ta była przechowywana na zamku królewskim. Sulejman spalił Budę i Peszt, jednakże sam zamek został oszczędzony, dzięki czemu ocalały zgromadzone na nim skarby, w tym Bibliotheca Corviniana. Corvinae były w częściach wywożone i stopniowo pojawiały się w stołecznym Konstantynopolu. W Konstantynopolu używano ich przez wiele lat dla doraźnych celów politycznych, w ten sposób, że części kolekcji były stopniowo darowywane rozmaitym ambasadorom i władcom. W ten sposób część Corvinianów trafiła między innymi do Torunia, Oxfordu i Lipska. 26 kodeksów Korwiniańskich zostało podarowane Franciszkowi Józefowi Habsburgowi i do dzisiaj są one przechowywane w Wiedniu. Pozostałości kolekcji zostały w 1862 r. odnalezione przez delegację z Węgier i od tego czasu są przechowywane w Budapeszcie. Do dzisiaj przetrwało tylko ok. 650 kodeksów Korwiniańskich (ok. 20% pierwotnego stanu).

Bibliotheca Corviniana była na przełomie XV i XVI wieku największą biblioteką na północ od Alp i drugą na świecie zaraz za Biblioteką Watykańską. W 1489 r. Bartolomeo della Fonte z Florencji napisał, że Wawrzyniec Medyceusz, zwany Wspaniałym, ufundował w 1470 r. swoją bibliotekę grecko-łacińską zwaną Medicea privata, stanowiącą bazę dla Biblioteki Laurenziany w oparciu o Fondo Mediceo wzorując się na bibliotece Macieja Korwina w Budzie.

Ok. 2/3 ocalałych tomów z kolekcji Korwiniańskiej nie zostało wydanych w formie drukowanej przed śmiercią króla Macieja w 1490 r. Niektóre z kodeksów stanowiły jedyne istniejące autografy lub odpisy danych prac, jak na przykład dzieło Konstantyna Porfirogenety o obyczajach panujących na dworze cesarza bizantyńskiego, lub chociażby *Historia Kościoła* Nikeforosa Kallistosa. Co więcej, wiadomo że wraz z większością Corvinianów przepadły jedyne odnotowane kopie wielu dzieł, między innymi cała twórczość Hyperejdesa oraz pisma takich autorów jak Flaviusa Cresconiusa Corippusa i Prokopiusza z Cezarei.

Biblioteka Narodowa im. Széchényiego w Budapeszcie (Országos Széchényi Könyvtár) pracuje obecnie nad rekonstrukcją biblioteki Macieja Korwina w formie elektronicznej. Węgierska Biblioteka Narodowa posiada obecnie tylko 36 kodeksów z kolekcji Macieja Hunyadiego, kolejne 14 znajduje się w Bibliotece Węgierskiej Akademii Nauk w Budapeszcie. W stolicy Węgier znajdują się jeszcze dwa kodeksy Korwiniańskie, obecnie w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu im. Loránda Eötvösa w Budapeszcie (węg. Egyetemi Könyvtár (Eötvös Loránd Tudományegyetem)). Łącznie na Węgrzech znajdują się tylko 54 księgi z biblioteki Macieja Korwina.

W 2005 roku pozostałości Biblioteki Korwiniańskiej zostały wpisane na listę Pamięci Świata UNESCO[1].

Przypisy

1. The Bibliotheca Corviniana Collection (http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/flagship-project-activities/memory-of-the-world/register/full-list-of-registered-heritage/registered-heritage-page-8/the-bibliotheca-corviniana-collection/#c183648) (ang.). unesco.org. [dostęp 2013-11-17].

Bibliografia

- Csapodi Csaba, Csapodiné Gárdonyi Klára, *Bibliotheca Corviniana*, Budapest, 1976.
- Davies Norman, *Europe, a History*, Pimlico, 1997.

Linki zewnętrzne

- Corvinae ze zbiorów Országos Széchenyi Könyvtár (Biblioteki Narodowej im. Széchenyiego w Budapeszcie) (http://www.oszk.hu/hun/kincsek/cimeliak/korvina/korvina_index_hu.htm)
- Bibliotheca Corviniana Digitalis (http://www.corvina.oszk.hu/)
- Bibliotheca Corviniana na liście UNESCO (http://portal.unesco.org/ci/en/ev.php-URL_ID=14904&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html)

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Bibliotheca_Corviniana&oldid=57295404”

Tę stronę ostatnio edytowano 19 sie 2019, 15:57. Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (http:https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http:https://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania).